

MEETREKKEND LEZEN MET ENKELE VARIATIES

De in hoofdstuk 5 beschreven en verantwoorde oefenmethode van meetrekkend lezen blijft geïndiceerd. De basis van dyslexie is de zwakke woordidentificatie: vanuit een fonologisch tekort komt de koppeling van klanken en tekens moeizamer tot stand. Op het niveau van groep 5 en 6 gaan echter ook de morfologische en syntactische structuren een rol spelen. Het gaat niet meer om het vlot verklanken van losse woorden, maar ook om het snel lezen van woordgroepen en zinsdelen. Het is dan ook van belang om bij het meetrekkend lezen hierop te letten. Lees zo veel mogelijk in woordgroepen voor zodat deze geautomatiseerd worden, bijvoorbeeld de blonde-jongen---liep-snel---naar-het-huilende-kind.

Methode meetrekkend lezen

- Lees enkele zinnen uit het leesboek voor in een tempo dat de leerling kan volgen. Geef de leerling de opdracht om - innerlijk - mee te lezen.
- Laat de leerling dezelfde zinnen hardop lezen en wijs de woorden of woordgroepen aan. Trek de leerling mee en zorg zo voor een tempo dat voor deze leerling haalbaar is. Zeg een woord meteen voor wanneer de leerling aarzelt, gaat spellen of een woord fout leest.
- Laat de leerling nogmaals hardop dezelfde tekst lezen en probeer door bijwijzen het leestempo te versnellen. Negeer niet-storende fouten. Storende fouten zijn fouten die gevolgen hebben voor de inhoud van een tekst.
- Behandel op dezelfde manier de volgende zinnen uit het boek. Houd dit strak consequent aan.

Methode meetrekkend lezen voor remedial teachers

- Kopieer een bladzijde uit het leesboek.
- Lees enkele zinnen uit het leesboek voor in een tempo dat de leerling kan volgen. Geef de leerling de opdracht om - innerlijk - mee te lezen.
- Laat de leerling dezelfde zinnen hardop lezen en wijs de woorden of woordgroepen aan. Trek de leerling mee en zorg voor een bepaald tempo. Zeg een woord meteen voor wanneer de leerling aarzelt, gaat spellen of een woord fout leest.
- Markeer op de gekopieerde bladzijde met een viltstift dat deel van het moeilijkste of fout gelezen woord, dat problematisch was (kleurmarkering). Maak de leerling attent op de betreffende woordstructuur en laat de leerling de regels met de probleemwoorden opnieuw hardop lezen.
- Laat de leerling nogmaals hardop dezelfde tekst vanuit het boek lezen (dus zonder kleurmarkering) en probeer door bijwijzen het leestempo te versnellen. Negeer niet-storende fouten.
- Behandel op dezelfde manier de volgende zinnen uit het boek. Houd dit strak consequent aan. Oefen - indien mogelijk - elke dag 10 minuten.

Aandachtspunten

- Wat betreft het voorlezen in een tempo dat de leerling kan volgen: dat wil zeggen dat de leerling tijd moet hebben om zich de klankvorm eigen te kunnen maken die bij het gedrukte woord hoort.
- De gevolgde werkwijze is saai te noemen. Kies dan ook een leesboek dat de leerling leuk vindt. Het niveau mag gerust enigszins boven het feitelijke (getoetste) leesniveau liggen.
- Oefen frequent. Deze werkwijze staat of valt bij herhaalde oefening (automatiseren!).
- Het kost tijd om een vaardigheid te automatiseren, zo ook deze leervaardigheid. Verwacht niet meteen resultaat. Trek ongeveer drie maanden uit voor een meetbare vooruitgang.
- Bij woordstructuren bedoelen we vooral vaste, veel voorkomende structuren als 'str' in 'straat', 'ooi' in 'mooi' of 'lijk' in 'gevaarlijk'.

VARIATIES IN MEETREKKEND LEZEN

De methode van het meetrekkend lezen kan met de volgende gevarieerde oefeningen gecombineerd worden. De uitgangspositie bij deze methodes is: zorg voor een juiste verklanking van het woord en probeer tot tempo te komen.

Methode A

- De begeleider leest enkele regels of alinea voor in een vrij normaal voorleestempo; de leerling leest innerlijk mee.
- De leerling leest innerlijk dezelfde regels (stillezen).
- De leerling leest dezelfde tekst hardop; de begeleider herstelt eventuele fouten of aarzelingen meteen.

Aandachtspunten

- Ook bij deze methode kan gebruik gemaakt worden van gekopieerde bladzijden uit een boek, waarbij voor het kind moeilijke passages geïsoleerd worden (zie het meetrekkend lezen). Bij punt 3 wordt dan weer gebruik gemaakt van het originele leesboek.
- Bij punt 3 zorgt de begeleider ervoor dat de tekst zo vloeiend mogelijk wordt gelezen met weinig onderbrekingen. Vul aarzende verklanking van de leerling snel aan.

Methode B

- De begeleider leest een bladzijde voor in een vrij normaal voorleestempo; de leerling leest innerlijk mee.
- De leerling leest innerlijk dezelfde bladzijde (stillezen).
- Na op deze manier enkele bladzijden gelezen te hebben, vertelt de leerling wat hij gelezen heeft.

Aandachtspunten

- De methode is vooral bruikbaar vanaf ongeveer niveau AVI 4 of 5. Er moet al een redelijk vlotte woordherkenning zijn.
- Het hardop lezen wordt vermeden. Stillezen kost de dyslectische lezer minder inspanning.
- Bij punt 2 kan de leerling aangeven welk woorden voor hem moeilijk waren. Deze woorden kunnen even uit de tekst gelicht worden en nog eens apart geoefend worden. Zie hiervoor de hierna volgende woordstructuren op AVI-niveau 5, 6 en 7.

Methode C

- De leerling leest hardop een gedeelte van de tekst of een hele bladzijde en de tijd wordt opgenomen.
- De begeleider en de leerling lezen samen nogmaals die tekst en de begeleider trekt de leerling mee.
- De leerling leest nogmaals de tekst hardop en de tijd wordt weer opgenomen.

Aandachtspunten

- Bij punt 2 wordt de goede verklanking aangeboden en tempo gemaakt.
- Het kan motiverend zijn voor de leerling om te zien dat hij zijn tijd kan verbeteren. Een en ander hangt af van de instelling van de leerling. Deze werkwijze is vooral geschikt voor leerlingen die prestatiegericht zijn en niet snel gefrustreerd raken.

NB Met een duidelijke uitleg en oefening kunnen deze variaties ook door ouders uitgevoerd worden.

Zoals reeds opgemerkt zal het lezen van dyslectische leerlingen in groep 5 en 6 zich vooral afspelen op de *AVI-leesniveaus 5, 6 en 7*. Naast de voor de individuele leerling belangrijke woorden of deelstructuren kan in remedial teaching extra aandacht besteed worden aan de volgende structuren:

Oefenniveau AVI 5

- voorvoegsels be-/ge-/ver-/te- in drielettergrepige woorden
- achtervoegsels -ig(e)/-lijk(e) in drie- en meerlettergrepige woorden
- het lezen in betekenisvolle woordgroepen met name
 - lidwoord / bijv. nmw. / zelfst. nmw.
 - voorzetsel / lidwoord / zelfst. nmw.

Oefenniveau AVI 6 en AVI 7

- uitgang -isch
- klankgroep ge (uitspraak zijuh zoals in garage)
- woorden met een x (uitspraak ks zoals in taxi)
- woorden met ch (uitspraak sj zoals in chef)

- woorden met c (uitspraak s zoals in cijfer)

NB Blijf ervoor waken dat de leerling een te gemakkelijke tekst leest. Wissel liever een verhaal op een relatief laag leesniveau af met een boek op een hoger AVI-niveau. Het is motiverend voor de leerling om een tekst lekker vlot te kunnen lezen, maar juist in dit stadium van het komen tot een goede leesvaardigheid bestaat de kans op een doorbraak naar het vlot verklanken van een moeilijker tekst. Het is dus belangrijk om goed in de gaten te houden of de leerling bijvoorbeeld plotseling een zin ineens leest of het eerste stuk van een bladzijde vrij vlot verwerkt om dan weer wat moeilijker te lezen. Het kunnen tekenen zijn van een verbeterde automatisering en het is goed om hierop in te spelen. Zo blijft de behandeling van het lezen maatwerk! Bovendien wordt de inhoud van de leesboeken boeiender en komt meer en meer op het denk- en begripsniveau van de leerling.